

افغانستان اسلامي جمهوریت

د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارت

جلالتمآبانو، بناغلو او آغلو!

د ویاړ خای دی چې د افغان ملت او مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی سکتور په استازیتوب په داسې یوه مهمه غونډه کې گډون کوم. زما لپاره ډیره مهمه ده چې دلته په مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی پورې اړوند د دوه اړخیزه همکاريو په اړه خبرې کوم.

مخابرات او معلوماتي ټکنالوجي په افغانستان کې د رشد په پړاو کې دی او د مخابراتو په برخه کې ډېر چټک رشد په ډاگه شوی دی. افغانستان کولی شي چې د موجوده ظرفیت او د خپلو جغرافیایي ځانګړتیاوو په اساس د سیمې هېوادونو په نښلولو سره د اسیا د ډیجیټلي فعالیتونو مرکز شي.

په تېرو څو لسيزو کې افغانستان د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی په برخه کې د پام وړ پرمختګ کړی دی. افغانستان چې په 2002 کال کې تقریبا انټرنیټ ته لاس رسی پکې نه وو او اوسمهال د انټرنیټي خدمتونو وړاندې کوونکو ادارو (ISP) لخوا نږدې 8 ملیونه انټرنیټ کاروونکي او 23 ملیونه د موبایل کاروونکي ثبت او راجیسټر کړي دي.

دا مهال د 6 ډیرو مخابراتي شرکتونو او 60 د انټرنیټي خدمتونو وړاندې کوونکو شرکتونو د 3 ملیارده ډالرو په ارزښت پانگونه کړي ده چې په پایله کې 89 سلنه د افغانستان خلکو انټرنیټي خدمتونو ته لاس رسی پیدا کړی دی.

د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارت د 2007 کال اپریل په میاشت کې د افغانستان د نوري فایبر شبکې جوړښت جوړ کړ. د افغانستان د نوري فایبر شبکه د هېواد په 25 ولایتونو کې د 4700 کیلومترو په اندازه غځېدلې ده. د افغانستان نوري فایبر له پاکستان سره د تورخم او سپین بولدک، له ایران سره د اسلام قلعي، ترکمنستان سره د تورغونډی او آقینې، له ازبکستان سره د حیرتانو بندر او له تاجکستان سره د شیرخان بندر له لارې نښلول شوی دی او په اخر کې د واخان دهلیز او د ورینمو ډیجیټلي لارې له طریقه به له چین هېواد سره ونښلول شي، چې د همکارۍ دوه جلا هوکړه لیکونو په اساس به د سیمه ایز اتصال د پیاوړتیا باعث شي. د شفافیت رامنځ ته کولو او د عامه خدمتونو وړاندې کولو لپاره د بریښنايي حکومتولۍ د برنامه په واسطه دغه سټراټیجیک پروگرام د ICT برخې لپاره رامنځ ته شوی دی.

د افغانستان او چین د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارتونو چارواکي د گډ لید لوري په لرلو سره په لومړیتوبونو، د تخنیکي ظرفیتونو پراخوالي او په اتصال کې سره یوځای دي. مونږ هوکړه کړې چې بیخ بیناوي به جوړوو، او د ورینمو له لارې به د کیبلي سیستم مسیر په تمديد سره به منځني ختیځ او اروپا د کیبلي سیستم لارې سره د واخان دهلیز له لارې متقابلې پولې ته پراخوالی ورکړو.

د افغانستان د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارت چارواکي د مخابراتي خدمتونو، د متقابلې سرحدې پولې اتصال، د Cloud محاسبې، عمودي برنامو او نورو لپاره ټول امکانات په پام کې نیسي.

د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارت په ډېرو اړونده مسائلو چې لومړیتوبونه دي او ورسره په افغانستان کې د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی چاپیریال او خدمتونه معاري کېږي او د سیمې د ICT شبکې یوه برخه کېږي، کار کوي.

په دې وروستیو کې د افغانستان دولت Open Access Policy تصویب کړه چې پانګه اچوونکي د نوري فایبر په برخه کې پانګونې ته هڅوي او په پایله کې د اپریټرانو ترمنځ سالمه سیالي رامنځ ته کېږي او د مخابراتي خدمتونو کیفیت او تعرفو کې ښه والی راکوي.

د نړیوال بانک په مرسته د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارت د لویې پروژې، ډیجیټل کاسا پیل چې د سمه ایزې متقابلې پولې د اتصال کړنلارې په تطبیق سره به په بیخ بیاوړو کې د خصوصي چټکې پانګونې پواسطه د اتصال برودبانډ ښه شي، اړونده پالیسي به عصري شي او قانوني چوکاټ به په افغانستان کې د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی په پراختیا کې ستر اغیز ولري.

د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارت د معلوماتو ملي مرکز جوړی کړی چې د معلوماتو د امنیت یو متمرکز محور دی او د لوړو معیارونو په لرلو سره د معلوماتي ټکنالوجی دولتي سیستمونو مزبان دی. سربیره پردې د مجازي (could) یو پلاټفورم جوړ شوی چې د Afghan Cloud په نوم به خدمتونه وړاندې کوي.

د بریښنايي حکومتولۍ له لارې بریښنايي پیژندپانې صادرېږي چې لاس رسی او ډیجیټلي هويت ساده کوي. سربیره پردې په سایبري نړیوالې پالیسي کې بریښنايي حکومتولۍ، د جامع اهمیت او د خلاص وضعیت څخه د دفاع لپاره بشري حقوق، له یول بل سره نامحدوده همکارۍ او د بیخ بیاوړو او امنیتي کړنلارو په پراخوالي سره به یوه سایبري فضا رامنځ ته کړي.

افغانستان کولی شي چې د اتصال او د معلوماتو د انتقال د مرکز په حیث په ټوله سیمه کې په نظر کې ونیول شي. د افغانستان د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارت د سیمې هېوادونو سره په نږدې اړیکه کې دي او مونږ اوس د هرډول ناوړه پېښو د مخنیوي لپاره د مختلفو لارو د انتخابونو د ارزونې په حال کې یو. په همدې دلیل افغانستان، د مخابراتو لپاره د گډو گټو هېوادونو (Regional Commonwealth for Communications) غړیتوب په رهبري کیمټې او د اپراتور په مدیره هئیت کې لاس ته راوړ.

په افغانستان کې د ICT په پراخوالي سره مونږ نه یوازې کمیت بلکې کیفیت باندې هم تمرکز کوو. پدې وروستیو کې مونږ د هېواد په ټولو سرحدونو کې خپل DWDM،OFC ته ارتقا ورکړې ده او په نږدې کې به د افغانستان لویو ښارونو او ولسوالیو ته با کیفیته انټرنیټ ورسېږي. دا پدې مفهوم دی چې ټول عمومي خدمتونه تر یوه چتر لاندې راولو، چې پروسې ساده کوي او بریښنايي خدمتونو

ته لار هواروي. د اسان خدمت اداره د کمپيوټري سيستم، د بهرنيو او کورنيو وگړو کاري جواز او د ترافيکو لپاره په يوه متمرکزې حلارې کار کوي.

مخابراتو وزارت د فعاليتونو لپاره د بريننايي حکومتولۍ تر عنوان لاندې طرحې ته پرمختيا ورکړې. کابو 70% کرنلارو ته به د 2018 کال تر پایه الکترونيکي چارچوب تيار شي. د Open Access Policy د برخې په توگه مونږ په فعاله توگه د خصوصي سکتور او خصوصي پانگوني لپاره د بنه چاپير يال رامنځ ته کولو چې مقررات، نړيوالو معيارونو ته ارتقا او بيخ بيناوې پکې شاملې دي کار کوو.

د مخابراتو وزارت تخنيکي ټيم د نړۍ پرمختلليو هېوادونو سره د سپورمکۍ په اړه د تخنيکي بحثونو يوې طرحې ته انکشاف ورکړی دی. د افغانستان د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجۍ وزارت ژمن دی چې د مرکزي اسيا په سيمه کې د ICT پراختيا لپاره د نويو فرصتونو رامنځ ته کولو، د څونقطه يي اتصال، د وروستيو معيارونو او د بنو مخابراتي او د معلوماتي ټکنالوجۍ خدمتونو په اړه په جدي ډول هڅه کوي.

مننه